

Naše veselje

Priloga „Slov. gospodarja“ za deco.

Štev. 5.

26/2. 37.

Letnik IV.

Kosec.

1. Prepelica prepeši,
ko še ni minila rosa;
kosec travico kosi,
v solncu se mu svetli kosa.

2. Pot, ki čelo mu rosi,
si obriše, koso brusi;
kadar se mu dobra zdi,
razkoračen jo poskusi.

3. Travnje bilke padajo,
vmes sirotice cvetlice;
glavice pokladajo
petelinčki in zlatice.

4. Padaj, padaj, travica,
sivka suho bo hrustala;
pridna naša kravica
mleka bo obilo dala.

J. Štritar.

Slomšekova berilca.

Tudi v zgodovini je iskal Slomšek svoje primere, če je hotel kaj obče koristnega raztolmačiti. Ker je vedel, da marsikdo le nerad plačuje davke, je napisal tole povestico:

Človeški udje se upró.

Rimski konzul Menentj Agripa je povedal nekoč tole priliko:

Svoje dni so se vsi udje človeškega telesa naveličali služiti želodcu. Upro se mu, rekoč:

»Cemu bi mi težko delali, on pa naj bi brez dela sladko užival?«

In nogi nista hoteli več nositi, roki ne delati, zobje ne gristi, tudi nos se je vihal in se branil vohati.

»Saj smo vsi udje enaki,« so dejali, »vsi bomo uživali in enako veselo živeli.«

Prvi dan svoje nepokorščine so še prav

dobro izhajali, bili so čvrsti in dobre volje. Drugi dan že začno slabeti, tretji dan omagovati, četrti dan pa so bili tako oslabil, da se niso mogli več ganiti, in peti dan je bilo upornikom umreti.

Tedaj se oglasi glava, rekoč:

»Prevzetni puntarji, sedaj vidite, kam ste prišli! Želodcu niste hoteli dajati, kar mu gre, pa tudi on vam nima dati moči, katere potrebujete. Vi mu nočete pomagati, zato vam tudi on ne more pomagati.«
»Res je tako,« potrdijo vsi udje, »prav ima želodec, da nas k delu priganja.«

In voljno prime vsak za svoj posej, vsi dajejo radi, kar želodec terja. V kratkem so vsi udje okrevali in postali zopet močni.

Tako se godi v vsaki državi. Treba je delavcev, pa tudi vladavcev v njej. Državljeni plačujejo davke, gosposka jim daje pa moč in skrbi za red. A. M. Slomšek.

Lókavci.

2.

Ko so torej Lókavci svojo občinsko hišo toliko ozdravili, da je spregledala, so začeli tudi notranjost urejevati in sobe izgraditi. Med drugimi so napravili tri sobe: sobo prebrisanosti, sobo potenja in sobo za kopanje. To je bilo treba najprej izgotoviti, da Lókavci ne bi bili ovirani, ko so se hoteli posvetovati v važnih rečeh. Tako, so menili, je zdaj trioglata občinska hiša dovršeno izgotovljena in zato so jo blagoslovili vsem norcem na čast.

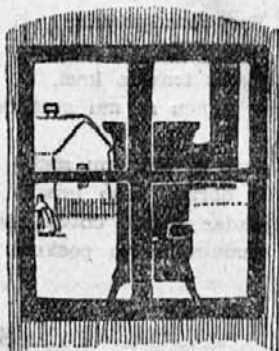
Medtem pa je prišla zima in mraz je postalo. Nekega dne bi morali imeti sejo in kravar je s svojim rogom že skical vse svetovalce. Vsak izmed njih je prinesel nekaj polen s seboj, ker niso hoteli občini naprtiti nepotrebnih stroškov. Ko so pa hoteli drva odložiti, so videli, da ni bilo peči; pozabili so biti nanje. Niti niso našli prostora, kamor bi bilo mogoče peči postaviti. Prestrašili so se in so se jezili nad svojo neumnostjo. Ko so začeli o tem premišljevat, so se pojavila različna mnenja,

Nekateri so dejali, naj se postavi peč za vrata. Ker pa je veljal običaj, da je imel pozimi župan svoj sedež za pečjo, se jim ni zdelo prav, da bi moral sedeti za vrati. Nazadnje je nasvetoval nekdo, naj bi postavili peč pred okno, da bi kukala v sobo. Če bi bila potreba, bi jo lahko župan štel pri glasovanju z drugimi glasovi vred; kajti čeprav ne bo govorila za kako stvar, vsaj proti njej ne bo. Župan pa naj bi dobil svoj prostor kar pri peči. Ta nasvet je vsem zelo ugajal. Vendar pa je omenil neki starec, ki je že bil dlje časa norec ko drugi:

»Ali, dragi prijatelj, toplota, ki spada v sobo, bo šla ven. Kaj nam potem pomaga peč?«

Tu pa se je hitro oglasil prebrisanec: »Temu se lahko odpomore. Jaz imam doma staro sito. To darujem občini v prid. Sito obesimo pred vrata v peči in tako ostane toplota not. Potem se ne more nič dogoditi, kaj ne da, ljubi sosed? Tako lahko brez skrbi kuhamo in pečemo ter jabolka na peči obračamo!«

Tega svetovalca so začeli radi izbornega nasveta silno hvaliti ter so njemu in njegovim potomcem nakazali prostor pri peči kar poleg županovega.

To je bil konec posvetovanj. Peč so napravili in pri sledeči seji so svetovalci lahko brez ovir govorili o novih važnih zadevah.

Velike in male šole.

Največja šola na svetu je v Milwaukeeju v Ameriki. Ima šest nadstropij. Poseča jo podnevu 12.000, zvečer pa 9000 učencev. Na šoli deluje 250 učnih moči.

Najmanjša šola na svetu je v Nemčiji. Šola ima le dva učenca in se nahaja v malem mestecu Hörnum, kjer je majhna luka za parnike v bližini znanega otoka Sylt.

Najvišja šola na svetu je sedaj v mestu Orura v Boliviji (Južna Amerika). Leži 3700 m visoko in šteje 120 učencev in učenek.

Največji šolski kompleks na svetu ima okraj Lichtenberg (Berlin). V eni sami velikanski zgradbi so ljudske, meščanske, strokovne in višje šole. Več ko četrt ure potrebuješ, da prideš okoli vsega poslopja.

Edina ciganska šola na svetu je v Uzhorodu (Karpatska Rusija). Ker so cigani za glasbo zelo nadarjeni, zato se učijo v šoli poleg čitanja, pisanja in računanja tudi čitanja not in goslanja.

Kralj sira v Parizu.

Gotovo se ne motim, če pravim, da vsakdo izmed vas včasih poje tudi kak košček sira. Slišali ste nemara, da je sirov cela vrsta in da ima vsaka svoje ime. Le koga vprašajte, naštel vam bo par vrst te dobre jedi. Ali si morete misliti, koliko je posameznih vrst? Točno 360! Pri kralju

sira v Parizu si lahko naročite vsako izmed teh 360 vrst. Kralj sira seveda ni pravi kralj, niti ne biva v kakem gradu. To je le posestnik velikega hotela v Parizu, kjer se morejo dobiti samo jedi od sira. In ker pozna kralj sira 360 vrst, je jedilni list v tem hotelu precej dolg.

Čudoviti Ahmed.

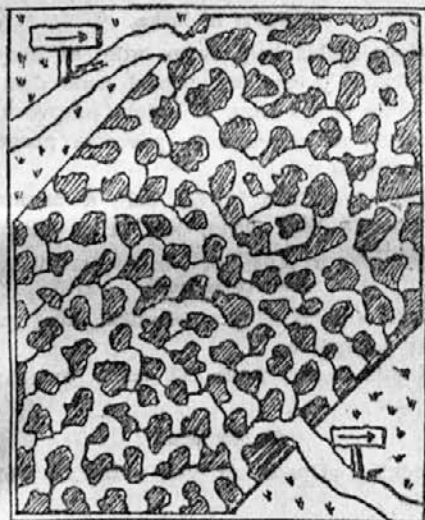
Ahmed je bil vojaški novinec v turški vojski kakor mnogi drugi. Star je bil 23 let, zanesljiv in priden, tako da je obetal postati dober vojak. Nekega dne ga je ogledoval njegov podčastnik od vseh strani, ker je videl, da mu vojaška obleka ne stoji več dobro. Kako je to mogoče, saj se mu je pred par meseci prilagala izborno? Podčastnik je majal z glavo. Morda so tovariši Ahmedu uniformo zamenjali! Ne, v vsakem kosu je bilo vpisano Ahmedovo ime.

Torej je Ahmed zrastel. Nikoli se še ni

bilo zgodilo, da bi bil vojak, star 23 let, rastel še dalje. Vendar pa je dobil Ahmed novo uniformo. Ah, glej čudo, čez 14 dni mu je postala premajhna. Pri sledeči vojaški obleki je bilo isto. Ahmed je rastel in rastel in je postal čimdalje večji. Zato so ga spravili v Carigrad in tam ga učejnaki opazujejo. On namreč še zmerom raste. Vsak dan pridobi na višini 1 mm, torej v enem mesecu 3 cm. Ko je stopil v vojsko, je meril 1 m 88 cm. Zdaj meri že 12 cm več. Kje bo konec, ne ve nihče.

Labirint.

Tu imate zopet labirint. Sami vidite, kje je treba iti not in kje se mora priti ven.

Rešitev nalog.

1. Ena rešitev bi bila:
8 petdesetdinarskih novcev = 400 din
19 petstodinarskih bankovcev = 9500 din
1 stodinarski bankovec = 100 din

Skupaj 10.000 din

Rešitev pa se da seveda lahko neomejeno število.

2. Vran je 36.

Račun: $36 + 36 + 18 + 9 + 1 = 100$

3. Pipo vzamemo iz praznega soda in jo vtaknemo v polnega.

4. Štiri četrtine kilograma.

Uganke.

a)

Mlad zdaj sem lep in svetlobel,
umazan ves slovo bom vzel.

b)

Polne so me gore in poljane,
ko me zgrabiš, prazna pest ostane.

c)

Moč, ki imam jo jaz, je taka,
da vržem vsakega junaka.

č)

Spredaj grizem, zadaj pikam,
med čebelam rada zmikam.

d)

Zobé strahovite ima,
a gristi, zobati ne zna.

e)

Trese se in trepeta,
kupček pod seboj ima.

f)

Prazno in polno enako težko,
pa mi povejte, kaj je to?

g)

Pod nogo po glavi hodi —
če ne veš, pa tiho bodi!

Kaj nam pišejo.

Felicijan Slavko, Grajenščak. Prijavljeni dve rešitvi sta v redu. škoda, da nimate vseh štirih nalog, ker tako za kako nagrado ne morete priti v poštev.

Krajnc Andrej, Sv. Urban. Vi ste rešili samo eno nalogo, sicer prav, ali tudi je škoda, da se niste podstopili še ostalih.

Kadenšek, Zbelovska gorca. Dve nalogi sta pravilni, četrta bi se dala povedati tudi tako, pa ni v smislu naše rešitve. Ena naloga pa manjka. Rešitve za nagrade se nanašajo vselej na vse naloge.

Zelenko Janez, Grajenščak. Rešili ste dve nalogi pravilno. Veseli nas, da ste z nagrado, ki ste jo dobili za zadnjo rešitev, zadovoljni. Pa še kaj!

Turkuš Konrad, Majšperk. Četrta naloga je malo drugačna kakor smo si to mi zamislili, velja pa tudi. Drugo je dobro. — Oglasi se še kaj!

Turkuš Stefka, Majšperk. Velja isto ko za gorenji odgovor. Kdo izmed vaju je prav za prav rešitve pogodil?

Lici Stanko, Strnišče. Škoda, da si rešil samo eno nalogo, ker Te ne moremo upoštevati pri žrebanju za nagrado.

Puklavec Alojz, Šafarsko. Prijavljeni dve rešitvi sta v redu. Nalogi pa ne moremo natisniti, ker je prva (volk, koza, zelje) že davno znana, pri drugi pa manjka rešitve. Iz vsebine same pa na pravo rešitev ne moremo sklepati.

Smešnice.

Vzrok.

Učitelj: »Markec, to je zdaj že tretjič, fa gledaš k svojemu sosedu in prepisuješ njegovo nalogo.«

Markec: »Ko pa tako slabo piše, da težko čitam.«

Prirodopis.

Učitelj: »Katera žival je človeku najbližja?«

Učenec: »Bohla.«

Dober računar.

Učitelj: »Recimo, da ima mati pet otrok pa samo štiri krompirje. Kako si misliš razdelitev?«

Učenec: »Napravi zmečkani krompir.«

V šol.

Učitelj: »Kaj si predstavljaš pod visečim mostom?«

Učenec: »Vodo.«

Že ve.

Učitelj: Rekli ste, da je 4 pred 5, 7 pred 8. Kaj pa pride pred 6?«

Učenec: »Mlekarica.«

Razlaga.

V šoli govorijo, kako dobro je v naravi vse urejeno.

Učitelj: »Kaj mislite, čemu ima labud tako dolg vrat?«

Učenec: »Da pri povodnji ne utone.«

Vrednost.

Ivanček: »Mamica, koliko sem ti jaz vreden?«

Mati: »Celo premoženje.«

Ivanček: »Daj mi potem od njega en dinar.«

Ni ga sram.

Mati: »Zdaj si celo najzadnji v razredu. Ali te ni sram?«

Sinček: »Mamica, to je vendar vseeno. Na obeh koncih se isto učijo.«

Deklica in lutka.

»Koga ljubiš bolj, svojo lutko ali svojo mačkico?« je vprašal gospod malo deklico. Mala dolgo časa ni hotela odgovoriti. Naposled pa je vendarle povedala gospodu na uho:

»Svojo mačkico ljubim bolj, a prosim, ne povejte tega lutki, ker bi se mogla razjeziti.«

Odkritosrčnost.

Stric (na posetu): »Mimika, kdaj pa boste južinali?«

Mimika: »Ko boste Vi odšli, so rekli mama.«

Na sodišču.

Sodnik: »Upam, da Vas vidim tu zadnjič!«

Tat: »Ali greste že v pokoj, gospod sodnik?«

Dobri sin.

A: »Mojemu sinu so odpustili del kazni, ker se je v kaznilnici tako vzorno vedel.«

B: »Ali ti nisiem zmirom pravil, da boš lahko še ponosen na svojega sina!«

Kurjava v peklu.

V šoli so govorili o peklu. Otroci so ugibali, s čim tam kurijo, da je taka vročina. Mali Tinče se oglasi:

»Jaz pa vem, s čim kurijo.«

? ? ?

»Z našimi drvimi. Oče je imel v gozdu pripravljene štiri klaftre drv, pa je našel le še tri, ene ni več bilo. Tedaj je oče rekel, da mu je kak vrag celo klaftro odnesel.«